

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТВОРЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ "СОНЯШНИК"

Українознавча гра

9
клас

Цей зошит належить

Код закладу

Свій код

facebook.com/Гра-Соняшник

ЗАВДАННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ УКРАЇНОЗНАВЧОЇ ГРИ "СОНЯШНИК"
gra-sonyashnyk.com.ua

2018

9 клас (1 бал)

1. Оленка ніколи не вірила у свій успіх, у краще майбутнє, вона не була оптимісткою. Яким словом можна схарактеризувати Оленку?

- а) писимістка;
- б) писемістка;
- в) песемістка;
- г) пісемістка;
- д) песимістка.

2. Знайдіть рядок, що відповідає поданим зображенням:

- а) вежа – церква – дзвіниця – брама – печера;
- б) церква – брама – вежа – дзвіниця – печера;
- в) брама – вежа – церква – дзвіниця – печера;
- г) брама – печера – дзвіниця – церква – вежа;
- д) вежа – дзвіниця – церква – печера – брама.

3. Цей письменник вважав число 13 для себе щасливим, бо народився тринадцятого, тринадцятого побачив світ його перший твір. Однак тринадцятого травня він пішов із життя. Про кого йдеться?

- а) Іван Нечуй-Левицький;
- б) Олесь Гончар;
- в) Панас Мирний;
- г) Микола Хвильовий;
- д) Григорій Тютюнник.

4. Це слово означає 'дзвоник для подавання звукових сигналів, який чабани вішають на шию тваринам'. Однак у романі відомого українського письменника це ще й символ рідної землі. Про яке слово йдеться?

- а) дзвоник; б) брязкальце; в) тронка;
- г) калатало; д) карильйон.

5. Цей небесний об'єкт часто з'являється в художніх описах, особливо коли йдеться про торгово-візницький промисел, поширений в Україні з XVII до середини XIX століття. Неодноразово зверталися до цього образу І. Котляревський, І. Нечуй-Левицький, Т. Шевченко, О. Гончар та багато інших митців. Португальці та іспанці називають його ім'ям святого Якова, українці пов'язують його з певною професією, росіяни та англійці – із певним напоєм. Про який рід діяльності зазвичай згадують українці?

- а) бурлацтво; б) шевство;
- в) священство; г) чумацтво;
- д) кравецтво.

6. У цьому місті є вулиця Олесья Гончара, а сама назва міста виступає паронімом до слова зі значенням 'гуральня, склад алкогольних напоїв'. Про яке місто йдеться?

- а) Дніпро;
- б) Бар;
- в) Вінниця;
- г) Каховка;
- д) Калуш.

7. 1185 року хани Кончак і Ѓзак розгромили загін новгород-сіверського князя, пам'ятник якому ви бачите на фото. Ім'я князя

- а) Ігор;
- б) Володимир;
- в) Святослав;
- г) Всеволод;
- д) Рюрик.

8. В усіх рядках, крім одного, слова об'єднано спільним фонетичним явищем. Знайдіть «зайвий» рядок.

- а) *заквітчаний, братчик, матч;*
- б) *розтин, казка, зсипати;*
- в) *легко, дьогтю, кігті;*
- г) *отже, якби, вокзал;*
- д) *індієць, повість, стілець.*

9. *Цикорій – Петрів батіг, тисячолисник – серпоріз, порізник*, а якою є народна назва *айру*?

- а) *мати-й-мачуха;*
- б) *татарське зілля;*
- в) *сон-трава;*
- г) *нечуйвітер;*
- д) *приворотне зілля.*

10. В Інтернеті з'явився сервісний сайт, який допомагає знайти оригінальні українські відповідники для іншомовних слів. Прочитайте запропоновані переклади та знайдіть той, що **НЕ** відповідає значенню запозичення.

- а) *копірайт* – письменник;
- б) *фейк* – побрехенька;
- в) *баг* – хиба;
- г) *шопінг* – закупки;
- д) *стартап* – почин.

11. Через особливу любов до кави це місто називають українським Віднем.

а)

б)

в)

г)

д)

12. У відомому мультфільмі «Жив-був пес» звучать українські народні пісні, зокрема весільна пісня

- а) «Ой, чий то кінь стоїть»;
- б) «Ой, летіла горлиця»;
- в) «Ой, там, на горі»;
- г) «Ой дівчино, шумить гай»;
- д) «Ой, не світи, місяченьку».

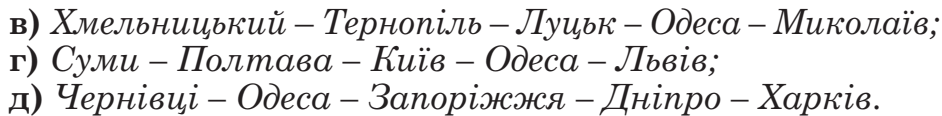
13. 1944 року, перебуваючи на фронті, Олесь Гончар написав вірш, який було вирішено надрукувати в газеті дивізії, однак тут виникла проблема – у типографії не було потрібного знака, тому вирішили використати інший, перевернувши його. Про який знак ідеться?

- а) кому;
- б) двокрапку;
- в) лапки;
- г) м'який знак;
- д) знак оклику.

14. У мережі Інтернет з'явилася повна серія модерних символів обласних центрів України. Це роботи відомого українського художника Андрія Єрмоленка. Подивіться на деякі з них і знайдіть рядок із відповідними до цих символів назвами українських міст.

- а) Херсон – Київ – Черкаси – Миколаїв – Одеса;
- б) Херсон – Полтава – Запоріжжя – Дніпро – Вінниця;

козак.
ФУТБОЛ

а)

Пригласение
Каторушка
та дорозу

МИКИТА
КОЖУМ'ЯКА

БАБАЙ

**ЖИВ-
БУВ
ПЕС**

9 клас (3 бали)

16. Скільки різних смислів може мати речення
Для сестри Василяни Богдан привіз нові зошити й книжки.

a) 1;

б) 2;

B) 3;

г) 4;

д) 5.

17. Цей відомий український письменник мав низку дивацтв. Наприклад, завжди ходив із парасолькою. Він був надзвичайно пунктуальним. Щодня, у визначений час, ішов гуляти тим самим маршрутом. Спати лягав рівно о десятій, навіть із власного ювілею пішов, не дослухавши вітальних промов. Він зовсім не вживав спиртного й ніколи не був одружений. Ідеться про

- а) Григорія Сковороду;
- б) Тараса Шевченка;
- в) Івана Нечуя-Левицького;
- г) Івана Франка;
- д) Миколу Хвильового.

18. Прочитайте характеристики й цікаві факти про руських князів:

1) кумирів язичницьких богів наказав відкинути, спалити або кинути в річку; 2) «...був хоробрий і спритний», як барс, мав локон довгого волосся на виголеній голові; 3) запровадив вотчинний спадковий принцип володіння землями та князівствами: «Хай кожен тримає отчину свою і не зазіхає на землі одне одного»; 4) «Пішов на древлянську землю і наклав до першої данини ще нову» («Повість минулих літ»); 5) відомий тим, що Русь міцно увійшла в коло наймогутніших держав світу, що було підтверджено династичними зв'язками з майже усіма європейськими державами.

У якому рядку відповідно наведено імена князів?

- а) Володимир Мономах, Святослав, Володимир Вели-

кий, Ігор, Ярослав Мудрий;

- б) Володимир Великий, Володимир Мономах, Ярослав Мудрий, Кий, Святослав;
- в) Ігор, Володимир Мономах, Ярослав Мудрий, Святослав, Володимир Великий;
- г) Володимир Великий, Святослав, Володимир Мономах, Ігор, Ярослав Мудрий;
- д) Ярослав Мудрий, Святослав, Володимир Великий, Ігор, Володимир Мономах.

19. У 1991 році за мотивами поеми «Енеїда» Івана Котляревського цей режисер зняв перший повнометражний український анімаційний фільм. Режисер відомий і як автор всенародно улюблених мультфільмів, зокрема серіалу «Як козаки...». Його ім'я

- а) Ніна Василенко;
- б) Давид Черкаський;
- в) Володимир Дахно;
- г) Олександр Татарський;
- д) Степан Коваль.

20. Це слово означає 'отвір дугастої форми між припічком і внутрішньою частиною печі' або 'передній отвір плавильної печі'. У російській мові слово *чело*, що позначає цей отвір, уживається лише в однині. Натомість в українській мові це слово має форму тільки множини. Назвіть це слово.

а) <i>щелепи</i> ;	б) <i>челюсті</i> ;
в) <i>ворота</i> ;	г) <i>ночви</i> ;
д) <i>плавні</i> .	

21. Микола Хвильовий любив алюзії та гру зі словом. В одному з памфлетів він використав пароніми, описуючи ситуацію, що склалася на українських теренах. Ось що зазначив майстер слова: *«Оскільки українська нація кілька століть шукала свого визволення, остільки ми розцінюємо це як непереможне її бажання виявити своє ..., а не ... офарблення»*. Заповніть пропуски прикметниками-паронімами.

- а) *реальне, реалістичне;*
- б) *ідеальне, ідеалістичне;*
- в) *тактовне, тактичне;*
- г) *патріотичне, патріархальне;*
- д) *національне, націоналістичне.*

22. Наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття спостерігаємо *реактуалізацію* (повернення до вжитку) деяких призабутих українських сполучників і прийменників. Прочитайте наведені синонімічні ряди й доберіть до кожного з них реактуалізоване слово.

- 1) *тобто, себто, цебто ...;*
- 2) *бо, оскільки, тому що ...;*
- 3) *неначе, мов, немов ...;*
- 4) *незважаючи на, усупереч, наперекір ...*
- а) 1 – *аби*, 2 – *ба навіть*, 3 – *дарма що*, 4 – *обабіч*;
- б) 1 – *сиріч*, 2 – *позаяк*, 3 – *буцім*, 4 – *попри*;
- в) 1 – *приміром*, 2 – *надто*, 3 – *одначе*, 4 – *завгеть*;
- г) 1 – *лишень*, 2 – *щоби*, 3 – *начебто*, 4 – *попліч*;
- д) 1 – *адже*, 2 – *передусім*, 3 – *задля*, 4 – *мимо*.

23. Здавна люди робили спроби будівництва підземних міст. На окремих їх комунікаціях, за переказами, використовували гужовий транспорт. Так, від замку князів Острозьких є підземний хід до Свято-Троїцького Межиріцького монастиря-фортеці, що знаходиться за чотири кілометри від Острога. Вважають, що за сигналом факела чи ліхтаря, поданим із замку Острозьких, із монастиря до замку підземним тунелем надсилали карету, запряжену кіньми. Таке сполучення можна вважати прообразом сучасного метрополітену.

У якому рядку правильно записано назви станцій метро?

- а) Тараса Шевченка, «Майдан Конституції»;
- б) «Золоті Ворота», Палац «Україна»;
- в) «Палац спорту», «Захисників України»;
- г) «Площа Льва Толстого», «Дружби народів»;
- д) «Академіка Павлова», «Політехнічний інститут».

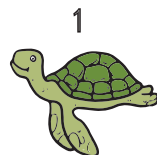
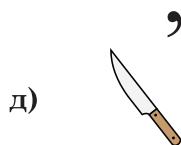
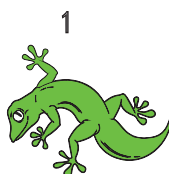
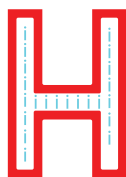
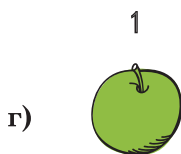
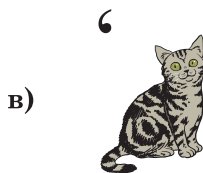
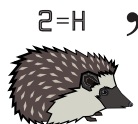
24. У якому рядку правильно співвіднесено назву ремесла й продукт його виробництва?

- а) гутництво – кожух; б) стельмаство – взуття;
- в) бондарство – мед; г) ковальство – сап'янци;
- д) кушнірство – кептар.

25. Новела як самобутній жанр із чітко окресленим колом відмінних художніх ознак уперше з'явилася саме в цій країні.

а) **Ї**

9 клас (5 балів)

26. Прем'єрний показ цього українського мультсеріалу відбувся у 2014 році в День Незалежності України на каналі 1+1.

а)

б)

в)

г)

д)

27. У якому родинному зв'язку перебували автор «Руської правди» й автор знаного «Повчання дітям»?

а) батько й син;

б) рідні брати;

в) дідусь і онук;

г) двоюрідні брати;

д) дядько й небіж.

28. Розшифруйте анаграми-фразеологізми. Який зі сталих висловів має протилежне значення щодо інших?

- а) *кибдиай итби*;
- б) *гуетськапе обтаро*;
- в) *ситиді сииклав киур*;
- г) *авг овитли*;
- д) *птилюва в слюте*.

29. Геродот (Греція) – Джованні Боккаччо (Італія) – Проспер Меріме (Франція) – Ернст Теодор Амадей Гофман (Німеччина) – Іван Бунін (Росія) – ...

Хто з українських письменників має продовжити запропонований ряд?

а)

б)

в)

г)

д)

30. Прочитайте японські сполуки в українській транскрипції та їх переклад.

нікен-но коя – дві хатинки;

сітікен-но із – сім будинків;

гохон-но бін – п'ять пляшок;

рокухон-но каса – шість парасольок;

дзюмай-но капіцу – десять білетів;

дзюхатімай-но тідзу – вісімнадцять карет.

Як перекласти японською мовою словосполучення *тринадцять труб*, якщо: *ні – два; сан – три; го – п'ять; року – шість; сіті – сім; хаті – вісім; дзю – десять; куда – труба.*

а) *дзюсан куда;*

б) *дзюсан-но куда;*

в) *дзюсанкен-но куда;*

г) *дзюсанхон-но куда;*

д) *дзюсанмай-но куда.*

Українознавча гра

